

GORENJEJC

Političen in gospodarski list.

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za Nemčijo 4 marke, za Ameriko 2 dolarja. Posamezne številke po 10 vin. — Na naročbe brez naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je v hiši št. 173. — Izdajatelj: Tiskovno društvo v Kranju. — Odgovorni urednik: Lavoslav Novak. — Rokopisi naj se ne pošiljajo prepozno.

Izhaja vsak petek
: ob petih zvečer :

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje petit-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Razdejanje Gorice.

Ker Dalmatinci in Slovenci tako junaško branijo postojanke ob spodnji Soči, da sovražniki vkljub najhujšemu naporu nikamor naprej ne morejo, je moralo mesto Gorica občutiti vso besnost italijanske surovosti. Dne 18. novembra zgodaj zjutraj se je pričelo strašno bombardiranje mesta. Tekom šestih ur je padlo 3000 krogelj raznega kalibra na sredino mesta. Kmalu so začeli švigati tudi plameni iz raznih poslopij in po vseh glavnih ulicah so ležale razbite šipe, kamenje in opeka. Granate so izkopalne mnogo jam po ulicah in napravile v poslopih strahovito razdejanje. Črni stolpi dima so se dvigali proti nebu, ljudje so pa v velikem strahu iskali zavetja v kletih.

Škoda na poslopih je velikanska. Težke užigalne granate so udarjale pod grad proti cerkvi sv. Antona. Bivše malo semenišče je bilo kmalu v plamenih. V tem poslopiju je bivalo v dijaških letih mnogo odličnih mož, duhovnov in svetnih. Ostalo je le še nekoliko okajenega zidovja od celega poslopja. Težko je bil zadet knez nadškofijski dvorec. Granata je tresčila tik nad balkonom v prvo nadstropje v dvorane in napravila na ulico odprtino. — Hiša zdravnika in svečarja Baderja je gorela celo noc. Od hiše in tovarne so ostale le še razvaline. Italijanske granate so požrle naše slovenske postojanke: „Šolski dom“, „Gregorčičev dom“, „Mali dom“. Porušena je bogoslovna. Bolkova vojašnica je popolnoma razdejana in uničena tudi artiljerijska vojašnica. Krasno poslopje je bil slovenski „Trgovski dom“, ob Ljudskem vrtu. Zjutraj se je vnela gledališka dvorana in ognjegasci so omejili požar. Popoldne je ogenj iznova izbruhnil, razširil se v prvo in drugo nadstropje in zvečer je bilo vse poslopje v plamenih. Zastonj je bil ves napor gasilcev. Lahki so streljali s šrapneli, da so gasilce odgan-

jali, k sreči pa ni bil nihče poškodovan. Trgovski dom, krasna stavba, ponos goriških Slovencev, je pogorel do tal.

Močno je poškodovana justična palača, demolirana kavarna Dogana in Tržaška ulica je razvalina. Hotel „Tri Krome“ v Gosposki ulici je kup razvalin. Dr. Breclju je priletela granata na verando, Gorjančeva hiša je porušena, Kopačeva poškodovana. V kapucinski samostan so padle granate med božjo službo. Neki kapucinski brat je obvezoval ljudi, ko je pa po maši v zakristiji pospravljaj mašno obleko, je tudi njega razil kos granate na čelu in na rami. — Na Kostonjevo so zopet frčale granate na samostan in frančiškani so odšli v Ljubljano. Na škofove zavode je letalec vrgel bombo, pa ni napravil veliko škode.

Italijanski list „Corriere della Sera“ poroča obširno o obstreljevanju Gorice in pravi, da so posebno zato Italijani razdejali Gorico, ker ondi bivajo le še Slovani, in dostavlja: kajti italijansko prebivalstvo je mesto zapustilo, zato je uničenje mesta opravičeno.

Cvetoča kraja Moša in Ločnik na soški ravnini zapadno od Gorice sta bila pokončana in požgana že 16. novembra. Zadnji četrtek in petek so Italijani močno obstreljevali Solkan. Veliko so trpele hiše okoli cerkve. Ljudstvo je pobegnilo. Zelo je poškodovan tudi Kronberg in porušen je mogočni ondodni Coroninijev grad. Solkanski most pa še stoji.

Italijani so metali bombe tudi na Miren in težka granata je zadela romarsko hišo ter sprednjo stran odprla. Bombe so Lahki metali tudi na Kras. V zameno so naši letalci šli nad Videm in nad sosednje kraje, kjer so laška poveljstva, in na mnogih krajih so zanetili požar.

Obmostje pri Gorici je bilo dne 18. novembra neprenehoma pod ognjem težkih topov. Od-

biti so bili napadalni poizkusi proti Oslaviju in močan sunek proti Podgorški višini. Severni del Dobrdoške planote je sovražnik ljuto napadal. Na severnem robu gore sv. Mihaela je vdrl večkrat v naše postojanke. Toda naši so vkljub vsem napadom potem v bojih od blizu zmagali in popolnoma obdržali prvotno bojno črto. Izjalovili so se tudi napadi proti odseku Sv. Martina, pri Zagori, v ozemlju Vršiča in pri Bovcu s težkimi izgubami za Italijane.

Italijani so lahko srditi. Z desetimi armadnimi zbori so delali naskoke ob Soči, a uspehov niso dosegli. Njihove izgube so bile tako strašne, da se je od nekaterih zborov vrnil le vsak tretji mož. Ker morajo biti vsled Cadornovega povelja častniki v rojni črti, imajo Italijani v zadnjem času ogromne izgube častnikov.

Dne 20. novembra je kranjski pešpolk št. 17 pri Oslaviju imel težke ure. Naš generalni štab poroča tako: Italijani so trdovratno napadli celo goriško obmostje, posebno hud boj je bil v odseku Oslavije, kjer je preizkušena dalmatinska deželna bramba, podpirana po hrabrem kranjskem pešpolku št. 17. vzela nazaj one naše postojanke, katere so sovražniki imeli še v svojih rokah.

Dne 21. novembra je bil južni del Podgore petkrat napaden. Obupni sunki Italijanov so se razbili deloma v ognju naših topov, deloma v bojih z ročnimi granatami. Severno od goriškega obmostja južno od Zagore so slabejše sovražne sile prekorale Sočo, zvečer so jih pa naši zopet vrgli nazaj.

Ob tirolski bojni črti Italijani neprenehoma napadajo Col di Lana. Dne 21. novembra so bili odbiti trije napadi in naši so obdržali vrh gore.

Veliki boji pri goriškem obmostju in ob robu Dobrdoške planote so se dne 22. novembra nadaljevali. Krvavo je bilo odbitih več močnih napadov na Podgoro. Pri Pevmi in Oslaviju so se naše čete držale proti sovražnim naskokom, a

PODLISTEK.

Zadnja luteranka.

Prizor iz leta 1615. — Spisal P. Bohinjec. (Dalje.)

IV.

Ves trg je bil prepleten z mlaji tisti dan sv. Rešnjega Telesa. Ulice so bile posute s cvetjem in hiše okičene z zelenjem. Župna cerkev je bila odeta praznično, preprežena s pisanimi trakovi in zamrežena s cvetočimi cveticami. Župnišče se je zibalo v mlajih, plavalo v zastavah in duhtelo v rožah.

Ni bil samo velik praznik, ampak bila je tudi inštalacija novega župnika Baltazarja Štroša ta dan.

Tržičani so hodili v zametastih plaščih, tržanke v svilenih jankah, kmetje iz okolice s srebrnimi duški na telovnikih, kmetice v belih pečah, zlatih avbah in bržunastih modercih.

Kovaška zadruga je prihajala s svojim benderom, usnjarska s svojim očetom, čevljarstva s svojimi člani. Grajski hlapci so se uvrščali, grajska gospoda se je bližala. Krištof Pegam kot grajski oskrbnik in načelnik trga je jahal na belem konju. Tudi graščak Lovrenc Paradažar je prijezdil na iskrem šarcu proti župnišču, ko je zapel veliki zvon in se je dvigala velika množica po ulicah, po klanecu proti župnišču.

Veličastna procesija se je gibala po ulicah kakor bi se premikali oblaki po nebu. Pisana

obleka, pisani trakovi, pisane hiše! Vse je bilo kakor pisana njiva med zelenimi travniki. Godci so igrali, pevci so peli, zvonovi zvonili . . .

In vendar ni bilo brez neprilik!

Grajski oproda Miha Pijan in klobučar Baumgartner sta slonela pod grajskim zidom in zasramovala mimoidoče. Kar prileti iz Paradiža neka našemljena oseba in jima vrže na glavi škač smrdeče tekočine. Osramočena sta zbežala grajska luterana in preklinjala neznano osebo.

Tudi grajski pisar Hans Pernol je stal na pragu Sejmovske gostilne in kazal osle mimo-idočim vernikom. A organist Blaž Pilko mu je zagnal v obraz iz kadičnice žareč ogelj, da se je pisar takoj umaknil.

Procesija je zavila po klanecu mimo župnišča.

Prejšnji župnik Pegam je slonel na oknu župnišča in gledal za rožami dolgi sprevod. Imel je že pri jutranji službi božji poslovljni govor in je še čakal, da izroči nasledniku cerkveno imetje. Pravil je svojim ovčicam, da je bil samo tri leta v Tržiču, da je prebil v težavnih razmerah, da vsem odpušča, tudi svojim nasprotnikom. Dosti oči je bilo solznih in ihteli so tudi možakarji.

Ko pa se je sprevod ustavil pred cerkvijo in se polagoma izgubljal v cerkvenih prostorih, tedaj je stopil novi župnik Baltazar Štros na prižnico in nekako tako-le govoril:

„Iz srca sem želel jesti z vami velikonočno jagnje, predno trpim . . . S temi besedami je otvoril ravno pred 400 leti največji papež Inocenc III. dvanajsti vesoljni cerkveni zbor v Lateranu. In

jaz, vaš novi župnik Baltazar Štros, želim ravno tako, da bi z vami jedel velikonočno jagnje, predno trpim. Evangelij sem vam prebral iz nove knjige, ki je izšla pred tremi leti. Priredil jo je sam naš presvetli škof Tomaž Hren, slavnega imena; ta knjiga je tista, ki vas pripelje pred božji prestol. Ta evangeljska knjiga obsega edino zveličavni nauk sv. katoliške cerkve. Marsikatera knjiga se je razdala med vami v preteklih desetletjih, a vse te knjige Trubarja, Dalmatina in drugih krivovercev ne hranijo pravega nauka Kristusovega. Vse te luterske knjige so zavržene od sv. katoliške cerkve. Kar vas bom jaz učil, to je božji nauk Kristusov. Kar vas uče drugi, ki zajemajo iz prepovedanih knjig, so nauki Antikristovi. Nisem prišel k vam, da bi vas odganjal, prišel sem k vam, da vas vabim na skupno večerjo, da bomo skupaj jedli velikonočno jagnje, da bo en hlev in en pastir . . .“

Mogočen vtis je napravil Štrosov govor. Res da ni bilo vse zanj in tam pod korom se je čulo celo malo godrnjanje, ali močni glas govornikov je zatrl to godrnjanje in ljudstvo se je razšlo zadovoljnih src na svoje domove. Miru so si želeli tržani in zdelo se jim je, da jim ga pri- naša novi župnik.

„Smo že na trdnem, ljuba mama!“ je zaklicala Štantmanova Zofka svoji materi tisti slovesni dan. „Ravnokar sem govorila z novim g. župnikom, ki mi je rekel, da naj ostane vse pri starem. Moja služba je torej zagotovljena tudi nadalje. Škoda, da niste šli gledat, mama!“

boj se tudi ponoči ni končal. Pri obstreljevanju Gorice je bilo od 18.—21. novembra ubitih še 20 civilnih oseb in 30 ranjenih. Od poslopij jih je bilo 46 popolnoma porušenih, 600 pa poškodovanih. Tudi 22. novembra so vrgli Italijani več sto težkih bomb v mesto.

Severno od goriškega območja italijanski napadi, kakor poprej, niso imeli uspeha.

Pri Dobrodu so Italijani našo bojno črto južnozahodno od gore Sv. Mihaela pa do zahodnega roba Sv. Martina potisnili nazaj. S ponočnim napadom ogrskih in koroških čet so naši dobili zopet prvotne postojanke nazaj. Cele gore laških mrličev leži ob južnozahodnem vrhu Sv. Mihaela, tako da se ta vrh imenuje „Mrliški vrh“. Branitelj Dobrudske planote je nadvojvoda Jožef, ki se je proslavil v Karpatih na prelazu Dukli. Večkrat so naskočili Italijani vzhodno od Selc

in trčili ob štajerski pešpolk št. 47, ki je obdržal svoje postojanke dvakrat s streljanjem, tretjič pa v ročnem metežu.

Po polletnih napadih se Italijani na jugozahodnem bojišču niso mogli približati niti tistim točkam, ki so jih upali dobiti s prvim navalom; pač pa imajo Italijani mrtvih in ranjenih že nad pol milijona mož.

Priznati se pač mora Italijanom, da store vse, kar je v njihovi moči. V zadnji bitki ob Soči je bobnelo 1500 italijanskih topov. Zadnji ogenj je trajal 56 ur. V tem času in med posameznimi napadi pehote je italijanska artiljerija izstrelila pol milijona krogelj. Najhujše izmed teh navalov so imeli prestati Slovenci in Hrvati. Kjer je bil doslej kak hujši spopad, tja je bil komandiran 17. pešpolk. Zastonj ga Höfer ne imenuje hrabrega.

Srbsko bojišče.

V Stari Srbiji ni nobenega srbskega vojaka več. Dne 19. novembra je armada generala Kövesza zasedla Novi Varoš, Sijenico in Raško, z drugim nemškimi oddelkom pa Novi Pazar. Neka avstrijska brigada je jugovzhodno od Raške vjela 2000 Srbov. Pri vходу na Kosovo polje se je pričela ljuta bitka.

Armada generala Bojadjeva se je pa vojskovala v ozemlju planine Goljak. Drugi del armade se je po ljutih bojih približal Prištini in vjel 1800 Srbov.

Dne 21. novembra so pri Čajnici naši vrgli Črnogorce iz njihovih postojank, in sicer na severnem pobočju Gore Goleš. Tudi vzhodno od Gorazde so bili boji. — Neka avstrijska skupina iz Novega Varoša se je bližala Pripolju. V Novem Pazarju je zaplenila armada Kövesza 50 možnarjev, 8 topov, 4 milijone puškinih patron in veliko vojnega orodja. Nemške čete so prepodile Srbe vzhodno od mesta in so dobile 300 vjetnikov. Avstrijske čete, ki so prodirale v dolini Ibar so osvojile 4 zaporedne srbske postojanke 20 km severno od Mitrovice in so dobile 200 vjetnikov, 6 topov, 4 strojne puške in mnogo konj. — Gallwitzeva armada je imela vspešne boje južno od sedla Prepolac in je vjela 1800 Srbov. — Bolgarom se Srbi pri Prištini trdovratno upirajo, vendar pa grede njihove čete naprej.

Avstrijske čete so se borile dne 22. novembra ob zgornji Drini in napadle črnogorske postojanke ob prelazu Kozari. V Prijepolje je vkorakal neki avstrijski oddelek. Pričeli so se boji na Kosovem polju. Naše čete so prodirale tudi v dolini Ibar in se vojskovala 6 km severno od Mitrovice, nemške pa severno od Prištine. Vjetih je bilo 1500 Srbov in dobljenih 6 topov.

Južnozahodno od Prištine so se pa borili

in uspešno napredovali Bolgari. Vjeli so 8000 Srbov ter zaplenili 44 topov in 22 strojnih pušk.

Dotlej je bila vjeta ena tretina srbske armade, namreč 91.000 mož.

Priština je glavni kraj na Kosovem polju. Kosovo polje je pa visoka planota 14 ur dolga in tu in tam 4—6 ur široka. Ponj je teče reka Sitnica, okoli planote so pa višje gore. Na severu je Mesto Mitrovice in tam so razvaline starega kraljevega gradu Svečana, kjer so nekdanji srbski carji. Južni vhod na planoto je pri Kazaniku in od vzhoda drži cesta iz Kuršumlja v Prištino. Ob reki Labu, ki se izteka v Sitnico, stoje čete nemškega generala Gallwitza in bolgarskega generala Bojadjeva.

RUSKO BOJIŠČE.

Car je zopet odpotoval na fronto. Pri Oliki je bil dne 19. novembra odbit neki ruski napad. V Voliniji in ob Stiru so bili boji s topovi. Rusi so začeli uporabljati plinaste bombe. V Besarabiji je zapadel velik sneg, zato je nastal ob Prutu in ob Dnjestrju mir.

POLITIČNI PREGLED.

Romunija.

V Romuniji hodijo ruski agenti od vasi do vasi in šuntajo ljudi, da bi bili za vojno v zvezi z Rusijo. Ministrski predsednik Bratianu misli odstopiti še pred zasedanjem zbornice, ki se snide 28. novembra. — Begunci pripovedujejo, da je vedno več ruskih čet zbranih v Besarabiji. Proti Romuniji utegne nastopiti ententa z vso odločnostjo. Ko bo Rusija imela zbranih dovolj čet v Besarabiji, bo zahtevala za čete prost prehod

skozi Dobrudžo proti Bolgariji, in ako se bode Romunija branila to dovoliti, se ji bo napovedala vojna.

Grčija.

Velesile sporazuma so sklenile trgovsko in gospodarsko blokado Grške. Lord Kitchener je došel v Atene, kjer je bil po več ur v avdienci pri kralju in ministrskem predsedniku v spremstvu angleškega poslanika. Zahteval je, da naj ne bo Grčija samo dobrohotno nevtralna, marveč da se sme porabljeni grško ozemlje za vojna podjetja, se za slučaj potrebe naj umakniti in napasti Bolgare, Nemce in Avstrijce. Zanimivo je to, da je Kitchener povabil grške ministre na obed, pa so se vsi izgovorili, da so „oboleli“. — Dolgo časa je trajal ministrski svet. Kaže se, da se Angleži bojijo na Balkanu ne marajo udeležiti, pač pa pritiskajo na vso moč na Grčijo.

Pred grško luko Patras so prišle tri angleške ladje. V Hermopolis, vzhodno od atenskega zaliva, sta prišla dva francoska topovska čolna, pred Solunom se je pa vsidralo 9 zavezniških bojnih ladij.

Italija.

V Rimu je začel izhajati nov list, ki zahteva, da naj se napove Nemčiji vojna, češ, da je Nemčija še hujši sovražnik Italije kakor Avstrija. — Italija je pristopila k dogovoru sporazuma, da ne bo sklenila nobenega posebnega miru.

Pred Dardanelami.

Zavezniki so pred Dardanelami začeli veliko ofenzivo. Turki sodijo, da je to Kitchenerju na čast. — Ko se je Kitchener vozil mimo Dedeagača, je angleško vojno brodovje vnovič obstreljevalo to mesto in uničilo njega zadnje ostanke.

Perzija.

Perzija je bila doslej nevtralna, ker pa ni bila zanesljiva, so ruske čete prodrle do Teherana in šah je bil prisiljen, da je odpustil guvernerja južne Perzije in na mestu njega postavil Angležem prijaznega moža.

Potop ladij. Neki nemški podmorski čoln je dne 15. novembra ob severnoafriški obali s torpednim strelom potopil angleško pomožno križarico „Para“ in drugi dan v pristanišču Solunu obe angleško-egiptovski topničarki „Princ Abbas“ in „Abdul Menem“. Neki angleški trgovski parnik je pa podmorski čoln ustavil in mu vzel topove.

Varšava. Pod rusko vlado je židovske šole v Varšavi vzdrževala židovska občina, sedaj je bil pa šolski odbor primoran, da jih bode vzdrževal na skupne stroške.

Papež za mir. Papež Benedikt namerava predlagati vsem državam, ki so v vojni, petdnevno premirje.

„Ali je bil graščak pričujoč pri procesiji?“ je štantmanka najprvo vprašala svojo hčer.

„Je bil, mama!“

„In ni bilo nobenega ugovaranja?“

„Tu pa tam se je kdo oglašil, da bi motil procesijo, a ni bilo hudega. Pri jutranji službi božji je bilo že vse v solzah, ko se je poslavljaj naš prejšnji gospod župnik. Jaz sem kar na glas zalhtela.“

„Prismoda! Kaj je povedal za slovo?“

„Je dejal, da vsem odpušča, tedaj tudi vam, mama!“

„Naj bi ne bil tak zaletel, pa bi bil še lahko v Tržiču. Kaj se je vtikal v vsako stvar? Sicer pa je govoril hinavsko. Kdo drugi kakor on nas je zatožil, da smo dobili drugega tega meseca povabila za v Ljubljano. Toda povej še, Zofka, kakšna je bila pridiga novega župnika?“ popraša Klara hčerko.

V tem priteče v nišo Jernejček in veselo pripoveduje: „Ah, mama, kako je bilo lepo! Jaz sem pozvanjal pri procesiji na tisti veliki zvonec, ki ga ima Cjohov Tonček pri veliki sv. maši.“

„Bodi tiho, Jernejček! Naj govori Zofka!“ ukazuje mati.

In Zofka pripoveduje precej obširno vsebino govora.

„Lepo je začel,“ je dostavljala Klara, „kar v našem duhu, samo da ni papeža vmes spravil.“

Ko je Zofka pripovedovala o novi evangeljski knjigi, se je spet oglašil deček:

„Mama, kupite mi to knjigo!“

Ko pa je Zofka omenila slovenske krivoverce, tedaj skoči Klara pokoncu in zakliče:

„Glejte ga nevedneža! Ravnotak zagrizenec bo, kakor je bil prejšnji. Jaz sem torej Antikristovka!“

„Ne sodite preostro!“ odvrne Zofka. „Saj ni napadal, saj je le vabil na skupno večerjo.“

„Dekle, ti nimaš nobene izkušnje. Ti ne veš, kaj se pravi vabiti na skupno večerjo. Ako ti je kaj na tem, pa ga nagovori, naj nam dovoli, da smemo spet zahajati v kopeli.“

„Le ponižajte se, mama, in pojdite na odgovor! Vse se bo prav izteklo, samo da malo odnehate,“ prigovarja hčerka.

„O, pojdem v Ljubljano, pojdem, in bom povedala papistom take, da se bodo praskali za ušesi. Ne odnehamo pa nič. Lepa hčerka si ti!“ krega Klara svojo hčer, „odpustila sem ti in dovolila, da smeš pod domačo streho, a mi vračaš tako nevhvaležnost. Kaj ti je treba iskati službe na Klancu, ali nimaš doma dovolj dela in jela? Glej, jaz pojdem na pot in kdo ve, kdaj se vrnem? Ali ne bi mogla ti gospodinjiti ta čas?“

„Bodite brez skrbi, mama! Vse se zgodi, kakor želite. Opravila bom doma in v kopelih. Saj mi bo Jernejček pomagal, kajne?“

„O, kajpada, sestrice moja!“

„Bog vam podeli mir srca, mama!“ nadaljuje Zofka. „Vse je danes v veselju. Vsi župljani so že siti vednega prerakanja in tožarenja, vsi so bili zadovoljni s pridigo novega župnika, vse je bilo ginjeno in veselo, samo naša hiša in hiše

vaših prijateljic niso plavale v veselju, tu niso gorele lučice na oknih, ni dišalo po cvetju in zelenju, ni bilo mlajev, ne zastav, samo prikrita jeza je dehtela skozi špranje in kovala načrte za žalost in obup. Čemu je tega treba? Pustite luteranskega predikanta, mama, in bodite spet taki, kakor vas je Bog poklical v ta svet, — katoličanka.“

„Bodi tiho in odlazi! Tvojih pridig ne maram. To je že preveč predrzno, ako hči tako govori svoji materi,“ skonča mati in se obrne.

„Ne morem drugače. Molila bom za vas: tega mi ne morete braniti,“ reče Zofka in žalostna stopi proti durim.

„Zofka, jaz grem s tabo!“ zakliče bratec in steče za njo.

Klara je sedla za javorjevo mizo in misli so ji uhajale na zeleno ravan pod velesalskim samostanom. Srečna je bila takrat, ko je gledala skozi okna samostanske celice, ali njene črne oči so obvisle na zenicah velesalskega kaplana ter so ga napravile odpadnika. Dal je slovo katoliški cerkvi, Klara pa slovo samostanu. Takrat je izpuhtela gospodu Boštjanu iz prsi tista drobna pesemca:

Stoji, stoji tam pod goro
En klosterček Velesalo.
V njem pa je nun devet,
V njem pa je nun devet,
Najlepša mlada Klarica,
Prelepa nunca klosterska...

(Dalje prih.)

Zlato v morju. Italijane je jako hudo zadelo, da se je potopila velika prevozna ladja „Ancona“. Vozila je namreč za Ameriko 4 milijone lir v zlatu. Te štiri milijone bode morala Italija še jedenkrat plačati.

NOVIČAR.

Pod orožje morajo odriniti avstrijski črnovojniki letnikov 1872, 1873, 1874 in 1896 dne 6. decembra 1915. Črnovojni zavezanci imajo priti na dan, ki jim je določen za prihod v službovanje najkasneje do 11. ure dopoldne. Tisti izmed omenjenih rojstvenih letnikov, ki bodo pri dodatnem prebiranju po 6. decembru spoznani za sposobne, morajo odriniti v službovanje v 48. urah potem, ko bodo prebrani.

Dobrodelni koncert, katerega vsopred priobčujemo spodaj, priredi naš okrajni sodnik gosp. Oskar Dev, dne 2. decembra 1915 (v četrtek) ob 8. uri zvečer v „Ljudskem domu“ v Kranju. Vsopred je tako raznoličen, kakor zanimiv. Sodeluje znana koncertna pevka gospa Mira Costaperaria, c. kr. nadporočnika soproga, in g. Leopold Kovač, prvi slovenski tenorist, ki nam bodeta predavača skoraj izključno skladbe domačih skladateljev. Času primerne pesmi bo deklamirala gospica Olga Rakovec, pesmi Simona Gregorčiča. Koliko deklic se je v sedanji bojni vihri tako udano k Bogu zateklo, kakor deklica v tej molitvi? Pravica tudi na bojišču ne sme spati, kakor je pesnik to zahteval v „Odlikovanju“. Dva melodijozna tria klasika Beethovna proizvajajo trije gospodje, ki nočejo biti imenovani. Ker se lotijo tako delikatne glasbe, morajo biti fini muziki. Vsopred zaokvirijo lepe narodne pesmi iz vojaškega življenja, izmed katerih je prva nastala v onih starih časih, ko je še Francoz našo zemljo ogrožal. Mladina je vsa v vojski, zato so pa starejši pevci svoja grla v službo milosrčnosti postavili. Ujeležimo se toraj tega umetniškega sestanka, saj je čisti donesek namenjen ranjencem v naših bolnišnicah za božična darila.

«Glasbena Matica» v Ljubljani bo priredila v veliki dvorani hotela Union dne 7. in 8. decembra 1915 dva dobrodelna koncerta na čast padlim našim hrabrim vojakom. Izvajala bo slavni Mozartov „Requiem“. Čisti dobiček je odmenjen za invalide in oslepele vojake.

Dijaški koncert v Kranju se je v občini prav dobro izvršil. Čistega dobička, kakor čujemo, je ogrog 500 kron. Vdeležilo se je koncerta odlično občinstvo in v velikem številu tukajšnji gostniki.

Vozni red na železnici. Od 1. oktobra odhajajo vlaki iz Kranja proti Ljubljani dopoldne ob 10:33, popoldne ob 3:38 in zvečer ob 7:33; proti Jesenicam pa zjutraj ob 6:56, opoldne ob 12:32 in zvečer ob 7:29. Iz Kranja v Trzič odhajajo vlaki zjutraj ob 7:10, opoldne ob 12:36, in zvečer ob 7:40. Prihajajo pa iz Trziča v Kranj zjutraj ob 6:38, dopoldne ob 9:48 in zvečer ob 7:02.

V Predosljnih pri Kranju bo v nedeljo, dne 28. t. m. ob 3. uri popoldne v „Ljudskem domu“ ljudska prireditev. Vsopred: 1. Gregorčič „Soči“ (Tine Jemč). 2. Vojaki v boju — pa mi doma. (Govor, prof. Makso Pirnat) 3. O. Župančič „Razgovor“. Živa slika. (Tince Stirn, mati; Miklavž Pirnat, sin.) Vstopnina prosta.

Posnemanja vredno. Na Hujah se je poročila gđc. Frančiška Zebre z gosp. Andrejem Rogljem iz Tupalič. Kakor običajno, so tudi pri tej poroki dobili fantje s Huj in Klanca napitnino. Obrnili pa so jo v dober namen. Spomnili so se svojih rojakov, ki se borijo za svojo domovino in poslali so vsakemu 3 K za božičnico.

Za svetovni mir. Italijanski učitelji so sklenili na kongresu v Peruziji izbaciti iz čitank vse članke o vojnah. Sličan predlog so sprejeli tudi francoski učitelji v Amiensu. (Slovenski Učitelj l. 1915, stran 88.)

Zbirka za „Rdeči križ“. Povodom izplačil odškodnin za vojni upravi oddano govedo so županstva nabirala za „Rdeči križ“ in se je nabralo v teh-le občinah: Oslica 51 K 75 v, Predvor 113 K 20 v in Naklo 78 K.

Za invalide, ki prihajajo domov je c. kr. okrajno glavarstvo v Kranju prejelo te-le svote: občinski urad v Trziču, zbirko, 859 K, čč. gg.: Karel Čik, župnik v Žabnici 10 K, Matej Jereb župnik v pok. na Sp. Brniku 50 K. — Skupaj 929 K.

Odbor za vojne sirote se je osnoval v Ljubljani pod predsedstvom deželnega odbora in odličnih mož iz Ljubljane. Toplo priporočamo, da naj se pošiljajo darovi omenjenemu odboru.

Po 98. letih. Sloveči cerkveni govornik Matija Vrhovec, bivši župnik v Št. Vidu nad Vipavo, je imel leta 1817. na binškošni ponedeljek pri sv. Jeronimu na Nanosu pridigo o takratni lakoti. Med drugim je rekel: „O, veliko pomanjkanje, draginja, ki se ni še od take slišalo, in huda lakota nas tlačijo. — Kdo je še kedaj slišal, da da bi se pri nas moglo dati za mernik turšice

6 gld., za mernik pšenice pa 7 gld.!? Ni čuda, da so marsikateri, da bi se preživel, začeli kimplje korenike kopati, drugi so poskusili robidno listje kuhati. Ti premožni, ko bi še tako usmiljenega srca bili, ne morejo vsemu kaj; razun domačih, jih pride še na trume — po 20 do 30 na dan — laških prošnjakov, tako razvidno lačnih, da je groza jih videti! Kdo je še kedaj kaj tacega dočakal? (Voditelj l. 1908, stran 54.) — Po 98. letih smo dočakali, da so nam potomci lačnih — in pri nas nasičenih Lahov — ravno o binškošnih napovedali vojno.

Italijanščina gospa. Tržaški mestni magistrat dostavlja Slovencem vse svoje objave v laščini, aprovizacijska komisija v Trstu uraduje v laščini, namestništvo v nemščini in c. kr. policijsko ravnateljstvo določila svoje objave v laščini.

Kape za srednješolce. V Bosni je vlada izdala naredbo, da naj si srednješolci omislijo kape, katero bodo odslej morali vedno nositi. Kape bodo podobne avstrijskim častniškim kapam. Vrvca na spodnjem robu kape bo pri nižješolcih imela srebrno in pri višješolcih zlato progo. Odličnjaki bodo imeli po dve srebrni oz. zlati progi. Na zvezdi bodo inicijale zavoda, n. pr. G = gimnazija, R = realka, T. A. = trgovska akademija, T. Š. = trgovska šola. Muslimanski dijaki bodo imeli fes namesto kape, na fesu pa omenjene našitke.

Gospodinska šola na Vrhniki se prične s 1. decembrom in se bo končala koncem aprila. Sprejemajo se gojenke, ki so izpolnile 14. leto. Gojenke notranje šole plačajo mesečno 45 kron, vnanje gojenke, ki imajo celodnevni poduk in kosilo v zavodu, pa jedno krono na dan. Prošnje za sprejem naj se nemudoma odpošljejo kuratoriju gospodinske šole na Vrhniki.

«**Degeneriran narod**». Zaradi besedi Roberta Müllerja, ki jih je zapisal v svoji brošuri, češ da smo Slovenci vsled šnopsa degeneriran narod, je nastalo veliko javkanje po naših časopisih. Kje so merodajne osebe, ki bi to krivično sodbo o nas skušale na pristojnem mestu popraviti in podpreti z dokazi? Tu samo par vprašanj. Ako smo degeneriran narod, zakaj je vojaška oblast ravno iz našega naroda vzela razmerno največ vojakov? Zakaj je naše „degenerirane“ vojake od začetka vojske do danes postavljala na najvažnejše brambene točke? Kako so mogli naši „degenerirani“ slovenski vojaki tako izvrstno prenesti vse težave na izpostavljenih mestih in se izkazati v vseh bojih v z dovoljnost najvišjih poveljnikov? Kako je moglo „degenerirano“ slovensko ljudstvo, ki je doma ostalo, gospodarsko dobro prestat svetovno vojno? Naj merodajne osebe prisilijo tistega Müllerja, da prekliche nesramno pretirane besede, kakor jih je moral preklicati znani vseučiliški profesor Ude. Mimogrede bodi povedano, da je bila stara mati prof. Ude rojena kot pristna Slovenka v leseni bajti v Adergasu v župniji Velesovo. Konečno bodi pripomnjeno, da je zlasti „Zlata doba“ preveč upila, kako smo po šnopsu degenerirani, ni čuda, da je glas prišel tudi do ušes Müllerja. Sit modus in rebus!

«**Zgodovina slovenskega naroda**». Peti zvezek dr. Grudnove zgodovine, katerega je letos izdala „Družba sv. Mohorja“, obsega najimennitnejšo dobo našega naroda, dobo hudih bojev z Luterani, Turki in Lahi ter slavni zmag nad nevarnimi sovražniki. Luteranstvo, podpirano po nemških grofih in nemških priseljencih, se je bilo v nekaterih krajih že tako zagrizlo v naše telo, da je pretilo usuznjiti narod krivi veri, kmečki upor je dvigal krvavo glavo, polumesec bi bil slavil že rad zmago nad Slovenijo, ako bi ga ne bila oslabila bitka pri Sisku. Prav ob Soči je pa tudi pred 300 leti tekla kri naših pradedov, a srečno je bil ukročen ošabni beneški lev. Z lahko in gladko besedo podaja dr. Gruden opisovanje slovenskih in drugih davnih junakov in neminljivih činov, zajeto iz najboljših virov. Dogodke našteva po kronovinah, ker pri silni razcepljenosti domovine boljše vezi najti ni mogoče. Primerne slike osvetljujejo berilo, le tu pa tam poka iz njega kak častit možic, ki ni imel veliko stika z usodo našega naroda. Delovanje škofa Tomaža Hrena se kaže vsled novih virov v nekoliko drugačni luči, kakor se nam je predstavljalo doslej, še vedno pa ostaneta Hrenova gorečnost in vztrajnost občudovanja vredni. Obžalovati moramo le, da ni mogel Hren oživotvoriti misli o ustanovitvi katoliške tiskarne in deželne hranilnice in da v teh naporih pri Jezuitih ni našel podpore. Ako bi se mu bilo to posrečilo, kako visoko in trdno bi lahko stal danes naš narod duševno in gmotno! „Zgodovine“ bodo izšli še trije zvezki in potem bo lepo delo dovršeno. Na koncu knjige bodo našteti viri, iz katerih je pisatelj črpal. Znanstveno vrednost bi pač imelo naštevanje virov le tedaj, ako bi med tekstom, vsaj na koncu važnejših odstavkov, stale v oklepah zaporedne številke, na katere bi se opirali zadej naštetii viri. — Škoda, da knjige družbe sv. Mohorja vsled vojnih zaprek letos tako počasi lezejo čez Karavanke.

Kostanjova moka. Namestništvo v Gradcu je pokupilo velike množine kostanja, katerega bo dalo posušiti in zmleti. Vše lanske leto so po-

skušali v vojaških pekarijah peči kruh iz kostanjeve moke. Poskusi so se obnesli dobro. V vojnih pekarnah v Brucku na Litvi so primečavali kostanjevo moko namesto krompirja in turščice. Če bo treba, se bo tudi letos to ponavljalo. — Ta stvar je pomenljiva tudi za kranjsko deželo, ker se ponekod, tudi po Gorenjskem, posebno v vzhodju Karavank, pridelava precej kostanja. Dozdaj smo se za to stroko gospodarstva premalo brigali. Kostanj je letos primeroma dobro obrodil, pa je že tudi ves poprodan.

Razglasi c. kr. okrajnega glavarstva v Kranju.

Nabirajte kosti! Vsled vojnega stanja se v monarhiji vedno bolj čuti pomanjkanje fosforatih umetnih gnojil, ker se surovina za izdelovanje mineraličnega superfosfata, fosforit, sedaj ne more uvažati. Druga surovina pa, katere pridobivanje v vojni ni nič manjše, so kosti, iz katerih se izdeluje za kmetijstvo tako potrebna kostna moka in živalski superfosfat. S tem, da bi se izdelovala večja množina kostne moke, bi bilo možno nadomestiti inozemski fosforit in tako preprečiti, da bi se zmanjšal donos zemlje. Iz tega je razvidno, kake važnosti je za kmetijstvo poraba kostne moke, kako potrebno je torej nabiranje kosti in kako zelo je v prid vsakega posameznika, da po svojih močeh in nesebično sodeluje, ker se tako pospešuje za bodočnost preskrba ljudstva z žitom in drugimi živili. Po deželi in manjših mestih so nabirali kosti navadno trgovci s cunjami in krošnjarji, ki so oddajali nabrane kosti trgovcem, ti pa zopet tovarnam, in sicer navadno potom „Cola“ družbe, Dunaj L., Fischhof št. 3, ki oskrbuje skoraj vso industrijo, ki se peča s predelovanjem kosti, s surovinami. Vsled izrednih razmer pa sedaj primanjkuje teh potujočih trgovcev in je toraj treba skrbeti na drug način za nabiranje kosti. Priporoča se, da občine same uredi nabiranje kosti, s tem da ustanove nabiralnico, da nabira šolska deca kosti od hiše do hiše ali da posamezna gospodinjstva oddajo od časa do časa nabrane kosti nabiralnicam. Pri nabiralnicah zbrane kosti bi se potem prodale najbližjemu trgovcu s kmetijskimi pridelki. Imenovana „Cola“ družba bo na vprašanje rada imenovala najbližnjega svojega agenta.

Razglas. C. kr. vojno ministrstvo je odredilo, da se imajo za čas do 10. decembra t. l. v svrhu pridobitve delavnih moči in vprežne živine za poljedelstvo, dalje zlasti, da se dokonča jezenska setev, s strani stalnih c. in kr. konjskih bolnic oddajati kmetovalcem na posodo taki okrevajoči konji, ki jih je možno brez nevarnosti za njihovo zdravje vže porabiti za delo. V času, dokler vporablja te konje kmetovalec, se taisti s strani države ne oskrbujejo. Obenem se je odredilo, da se zamore tudi s strani dopolnilnih baterij oddajati do 25 % števila vprežne konje na posodo. Te konje pa se zamore le tedaj oddati, ako leži kraj, kamor se oddajo, tako, da zamorejo biti v slučaju, da jih rabi vojaštvo, najpozneje v 48. urah na svojem mestu. To se daje tem potom interesentom na znanje.

Razglas. Dodatno k razglasu c. in kr. a. p./a. e. p. z dne 10. junija 1915. l., P. št. 56, o varstvu telegrafskih, telefonskih in železniških prog, se prebivalstvo v svrhu vzdrževanja nemotenega telegrafskega in telefonskega prometa pozivlja, vse pomanjkljivosti, ki bi jih kdo zapazil na telegrafskih in telefonskih napeljavah, četudi te niso nastale vsled hudobnega poškodovanja, nemudoma naznaniti najbližnji nadzorovalni straži ali železniškemu čuvaju ali najbližjemu poštnemu uradu. C. kr. deželno predsedništvo v Ljubljani.

Prodaja krompirja. Kmetje nočejo dovažati krompirja na trg v taki množini, kakor se je pričakovalo. Znabiti menijo, da ga bodo pozneje dražje prodajali. Utegnejo se pa pri tem zmotiti in se kesati, da niso krompirja pravočasno spravili v denar. Omeniti se mora, da se krompir precej usuši in da se ga na razne načine mnogo konča.

Lišaji kot krma. Treba bo odpreti nove vire za prehrano živine. Opozarja se na lišaje (drevesne mahove), ki rasto po naših deželah. V prvi vrsti omenimo islandski mah (Lichen islandicus) in jelenovec (Renntierflechte, Cladonia, rangiferina). Islandski mah raste dostikrat v znatnih množinah, v svetlih jelovih gozdovih in med vresjem na gorah, kakor tudi v nižavah. Po redilni vrednosti se dva dela zmletega lišaja lahko primerjata z enim delom pšenične moke. Če se lišaju odvzame grenkoba, je, kakor druge rastlinske snovi, ki vsebujejo škrob, dober za človeško hrano. Uporablja se pa lahko tudi kot krma za živino. Za živinsko krmo imamo na razpolago predvsem jelenovec, ki je za človeško hrano manj raben; dober pa je kot krma za svinje kakor tudi za govedo. Dobi se pri nas v še večjih množinah kot islandski mah. Jelenovec raste po gorah in v ravnini, in sicer redno tam, kjer rasto borovci, zlasti takozvani prtljikavi bori skupaj z resjem in mahom. Sveži in vlažen jelenovec vsebuje približno 70 % vode, več kot 20 % dušika prostih ekstraktivnih snovij, 1-1 % dušikovih

ekstrativnih snovij, 0,6% masti, manj kot 3,6% lesnih vlakenc in je tedaj, kar se tiče vsebine ogljikovega hidrata zelo podoben krompirju. V severnih deželah se uporablja kot redilna krma ne le za severnega jelena, ampak tudi za svinje in govedo. I q posušenega jelenovca se smatra enakovrednim trem centom krompirja. Svinje žro tudi svež surov lišaj, če je polit s sirotko ali posnetim mlekom; še bolj jim pa prija osnažen, posušen in na debelo zmlet lišaj, ki je skuhan s sirotko ali posnetim mlekom. Vedno pa je treba začeti z malimi količinami, ki naj se počasi zvišajo. Krmi se mora vedno primešati del kuhane krompirja. Lišaj, ki je očiščen mahu in listja, se lahko posuši na solncu ali v sušilnici; posušen lišaj se potem lahko zmane z rokami. Ker je lišaj mogoče nabirati v vsakem letnem času, na kopnih mestih tudi po zimi in ob vsakem vremenu, ker posušen lišaj ne izplesne in ga tudi mrčes ne kviri, dalje ker je razširjen v velikih množinah in ga je mogoče poceni in na priprost način nabirati in uporabljati, se njega uporaba za krmo priporoča zlasti kot delno nadomestilo za krompir.

Pristojbine od dediščin in daritev.

(Dalje.)

Ako je obstojala med zapustnikom in preživelo soprogo skupnost imovine za slučaj smrti, se plača po navadi dedna pristojbina od vsega premoženja, ki se prišteva skupni imovini. Ako je oni zakonec, ki je drugega preživel, bil kot lastnik že prej vknjižen na del kake nepremakljive stvari, spadajoče v skupno imovino, se od tega dela, ako je manjši kakor oni, ki pride na zapustnika, ne plača pristojbina, drugače se pa odmeri dedna pristojbina od polovične vrednosti. Isto velja o vknjiženih tirjavah. Drugo premakljivo premoženje se plačevanja pristojbin oprosti, ako se z listino dokaže, da je bil preživeli zakonski drug že pred smrtjo drugega lastnik v skupno imovino spadajočega premoženjskega dela.

Za ustanove v učne, dobrodelne in ljudomile namene je znašala doslej pristojbina 10 odstotkov, po novi naredbi je pa znižana na dva odstotka.

Olajšava se je uvedla tudi za slučaje, da se isto premoženje v kratkem času večkrat podeduje. Doslej se je morala za take dedščine plačati vsakokrat polna pristojbina. V novi naredbi je pa določeno tako: Če nepremične stvari, ki so bile pripadle kakemu zapustnikovemu potomcu, tekem treh let v slučaju smrti preidejo na kakega pridobiteljevega naslednika ali zakonskega druga, tedaj se plača le toliko šestu dedne pristojbine, kolikor je polletij, ki so pretekla med tem pripadom in drugim prenosom. Ulomki, ki znašajo manj kakor 3 mesece, se ne štejejo, če znašajo nad tri mesece, se pa štejejo za celo polletje.

Vrednost zapuščine in njenih delov se določi po denarni vrednosti, ki bi se dosegla, ako bi se zapuščinska imovina prodala.

Od umetnin, ki se ne prodajajo ali ne odpeljejo v inozemstvo, se plačajo nižje pristojbine, kakor je znabiti njihova vrednost.

Ako dobi kdo od kake stvari vžitek, se vzame polovična vrednost dotične stvari za odmero pristojbine, ako pa je vžitkar star že nad 60 let, četrtnina njene vrednosti. Znižana pristojbina se plača, ako ima kdo pravico do vžitka samo za gotovo število let.

Dolgovi in bremena, ki zadevajo vso zapuščino, se odbijejo in od ostale svote se plačajo pristojbine. Ako je obremenjen samo en del zapuščine, zadene odbitek samo ta del. Dolgovom in bremenom se prištevajo stroški v zadnji bolezni, ako niso bili še poravnani iz premoženja zapustnika, in pa stroški za njegov pogreb. Med stroške se ne štejejo dedne pristojbine, kakor tudi ne tisto, kar je zapustnik dedičem naročil komu dati. Če je dolg navezan na kak pogoj, se vštevajo in se potem izravna, kadar se je pogoj izpolnil. To pa ne velja za vžitkarske pravice. Kdor se brezpogojno zglašuje za dediča, mora plačati vse

pristojbine, ako tudi ostanek zapuščine ne zadostuje za izplačilo volil. Istotako plača tudi tisti ki sprejme kako volilo, vso pristojbino, četudi volilo manj znese, kot pristojbina.

Ako jih je več, ki skupno podedujejo kako premoženje, se sme zahtevati od vsakega, da plača vse pristojbine, ako ni zapustnik drugače določil, plača pristojbine vsak od svojega volila. Globo plača, kdor je hotel kaj pritajiti, da bi se plačevanju pristojbine odtegnil, ali če ni pravočasno naznanil oblastvu, da bi se bila pristojbina odmerila.

Sodnija naznani po sestavi posmrtnice zadevo finančnemu oblastvu, ki ima pravico poslati k inventuri svojega zastopnika.

Pri zapuščinah, ki ne presegajo z dolgovi vred 50.000 K in čiste vrednosti ne nad 5000 K, lahko sodnija, ko je podala uradu za odmero pristojbin izkaze o stanju premoženja, zapuščino prisodi še pred odmero pristojbin. Kadar je zapuščina višja in ako ni zadosti jamstva za plačilo v nepremičninah, se izvrši prisodba po plačanih pristojbinah. O izvršeni prisodbi obvesti sodnija finančno oblastvo.

Vknjižba dediča na podedovano posestvo se sme zgoditi pred letom, če se dokaže, da so plačane pristojbine, in če so oblastva vknjižbo dovolile.

Deponirani denar iz zapuščine se sme dvigniti le tedaj, če sodnija, pri kateri je bila obravnava izvršena, to v dovoli. Ako pristojbine še niso plačane, primerna svota ostane še deponirana.

(Dalje prih.)

NOVEJŠE VESTI.

Gorica, 24. nov. Včasih še prilete v mesto 28 cm. granate, ki razrušijo tudi visoke hiše. Placuta je podobna groblju. Skoro vsaka hiša je bila kaj zadeta. Prebivalci so večinoma zbežali iz mesta.

Dunaj, 24. nov. Pri Sv. Mihaelu so včeraj popoldne vdrli Italijani v naše postojanke, po divjem boju so jih pa zvečer Štajerci in Ogrji vrgli nazaj. Z velikimi izgubami so bili odbiti Italijani tudi pri Sv. Martinu in na Grižem Brdu. Pri Zagori je sovražnik metal težke minske bombe s strupenimi plini. V Tirolah so Italijani obstreljevali Rivo, naši letalci so pa metali bombe na Alo. — Celo sovražno letalno brodogveje je prišlo nad Vipavsko dolino in je vrglo 15 bomb tudi na Ajdovščino.

Dunaj, 24. nov. V Srbiji so naše čete šle čez reko Lim pri Priboju; od Novega Pazarja prodirajo proti črnogorski meji; vkorakale so avstrijske čete v Mitrovico, nemške in bolgarske

čete pa v Prištino. Srbi so bili vrženi od Prištine čez reko Sitnico. Prilep je zgorel. Bolgari so vjeli doslej vsega skupaj 30.000 Srbov.

Berolin, 24. nov. Pri sunku južno od Rige so Nemci vjeli 700 Rusov. Ruski sunki pri Čartorisku niso uspeli.

Dunaj, 26. nov. Najstrašnejši boji ob Soči trajajo noč in dan. Naše postojanke smo obrdžali doslej popolnoma. — Črnogorci so bili vrženi nazaj tudi vzhodno od Foče. Jugovzhodno od Sjenice so naši prestopili črnogorsko mejo. — Pri Mitrovici so naši vjeli 10.000 Srbov, dobili 19 topov in mnogo železniškega in vojnega materijala. V bojih za Prištino in Sjenico so Nemci in Bolgari vjeli 74 tisoč Srbov ter zaplenili 6 topov,

Opozarjamo na „Brambni ščit“ v Kranju!

Vsem županstvom naznanjamo, da se dobe „Potrdila o istovetnosti - Identitätsbescheinigung“ po 2 vin. komad in „Izkaz za moko“ po 4 vin. v tiskarni „Tiskovnega društva“ v Kranju.

Pozor, članice Marijinih družb!

Izšel je v naši tiskarni Bleiweisov družbeni molitvenik: „Hči Brezmadežne“, ki obsega okrog 450 strani. Oblika je ista kakor pri „Tolažba dušam v vicah“. V prvem delu je ponatisnjen stanovski pouk, katerega so v prvi izdaji Slovenke z velikim navdušenjem sprejele. V drugem, novem delu je bogat marijanski molitvenik, ki nudi poleg drugih posebno veliko obhajilnih molitev in vse za družbe potrebne molitve. Pesmi je nad 30. Velja pa molitvenik rdečebrezan 2-50 K. Naroča se lahko takoj pri „Tiskovnem društvu“ v Kranju.

Umetni zobje!

Ne da bi se izruvale zobne korenine, se ustavljajo

amerikanski umetni zobje

posamezno ali celo zobovje, kakor se tudi

plombirajo zobje

vsak dan od 8. ure dopoldne do 6. ure zvečer v konc. zobotehničnem ateljeju

O. Seydl, Ljubljana.

Stritarjeva ulica št. 7.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem naznanjamo žalostno vest, da je naš dobri soprog, oče in brat, gospod

Franc Okorn p. d. Višnar

padel na bojišču ob Soči, dne 29. oktobra t. l. in bil ondi pokopan dne 31. oktobra.

Priporočamo ga v motitev in blagospomin.

V ŠENČURJU, dne 22. novembra 1915.

Marija Okorn roj. Zelnik, žena; Franc, Albin, Matija, Paola, Marija, Franca, otroci; Matija Okorn, brat, duhovnik; Marija omož. Jenko, Franca omož. Ropret, sestri.

Kupujte razno manufakturno in galanterijsko blago vedno le pri

„Prvi gorenjski razpošiljalni“ Ivan Savnik, Kranj

ki prodaja dobro in trpežno blago po najnižjih cenah.